

РЕШЕНИЕ

№ 168

гр. София, 17.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 9-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на трети ноември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Светла Станимирова

Членове: Рени Ковачка
Васил Василев

при участието на секретаря Мария Ив. Крайнова
като разгледа докладваното от Светла Станимирова Въззивно търговско дело
№ 20211001000509 по описа за 2021 година

Производството е образувано по въззивна жалба на „ГЛАСОВЕ. КОМ“-ЕООД - ответник в първата инстанция чрез пълномощника му адв.Тороманова против решение №260426 от 15.03.2021 г. на СГС, ТО, VI-8 състав, постановено по т.д.№ 2530/2019 г. в осъдителната му част, с която е уважен предявения от Л.Н. Г. - М. против „Гласове.Ком“-ЕООД иск по чл.95,ал.1,във вр. с чл.95а от ЗАПСИ, като ответното дружество е осъдено да заплати на ищцата сумата от общо 1 000 лева, представляваща обезщетение за имуществени и неимуществени вреди поради нарушаване на правата на Л. Г. като автор на статията „60 години ревност между Д. Г. и Б.“, чрез използването ѝ от ответника без нейно съгласие в информационна платформа *** – интернет сайта на ответното дружество, от която сума 500 лева имуществени вреди под формата на пропуснати ползи и 500 лева неимуществени вреди, както и в частта за разноските.

Жалбоподателят излага доводи за неправилност на решението поради нарушение на материалния закон и необоснованост. Жалбата е подробно мотивирана. Прави възражение за активната материалноправна легитимация на ищцата с твърдение, че видно от представения Трудов договор на ищцата с работодателя ѝ „Монитор“-ЕООД, издател на вестник „Монитор“ /чл.6,т.1 от същия/, тя се е съгласила ползвател на авторските права с изключение на тези, касаещи авторството, да бъде работодателят ѝ.

Твърди, че ищцата не е представила доказателства, че притежава правата за използване върху процесната статия и не ги е предоставила на работодателя си. Твърди, че като е отчуждила авторските права върху статията, ищцата остава без материалноправна легитимация по иска за нарушени имуществени авторски права, тъй като не ги притежава. Поради това иска за имуществени вреди следвало да бъде отхвърлен. А по отношение на неимуществените права /да иска признаване на нейното авторство върху произведението, както и да иска името ѝ да бъде обозначено по съответния начин при всяко използване на произведението/, то ищцата не била направила искане нейното авторство да бъде признато нито към момента на публикуване, нито в по-късен момент, а от своя страна ответникът не е оспорвал авторството ѝ, нито е посочил друго лице за автор. Затова ищцата имала право на иск срещу ответника за нарушение на останалото в нейния патримониум право по чл.15, ал.1, т.2 от ЗАПСП. Останалите неимуществени права били преминали в патримониума на трето лице, което единствено имало право да ги упражнява. Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната осъдителна част и отхвърли предявените иски като неоснователни.

В отговора на жалбата ищцата Л.Н. Г. - М. чрез пълномощника си адв.А.К. развива доводи за неоснователност на жалбата с молба съдът да потвърди решението като законосъобразно и правилно.

Пред въззивната инстанция не са събрани нови доказателства.

Софийският Апелативен съд, търговско отделение, 9-ти състав, като провери обжалвания съдебен акт във връзка с оплакванията в жалбата и събраните доказателства, приема следното:

Въззивната жалба е процесуално допустима като подадена от надлежна страна в законния срок. Разгледана по същество е НЕОСНОВЕТЕЛНА по следните съображения:

Решението на първостепенния съд е валидно и допустимо, а разгледано по същество е правилно – обосновано е и съобразено със събраните доказателства и разпоредбите на материалния закон. Въззивният съд изцяло споделя изложените от първата инстанция фактически констатации и правни изводи, които се подкрепят от събраните в производството писмени и гласни доказателства и на основание чл.272 от ГПК препраща към изложените мотиви, които споделя. Възраженията и оспорванията, които се правят във въззивната жалба, са правени и пред първоинстанционния съд, на които той е дал убедителен отговор.

Във връзка с изложените във въззивната жалба оплаквания, съдът намира следното:

Страните не спорят и от представените писмени доказателства се установява, че ищцата Л. Г. е автор на статия със заглавие „60 години ревност между Д. Г. и Б. “. На 25.01.2014 г. статията била публикувана във вестник „Монитор“, като под заглавието на статията е посочено името на ищцата като автор. На същата дата на електронния сайт на ответника

glasove.com е публикувана статия със заглавие „Б. П. разделя и обединява Б. и Д. Г. цели 60 години”, като автор на статията не е посочен. Статията е публикувана на същия ден и стои и до днес в сайта ***. Източникът с името на автора се срещат най-долу в текстовия прозорец, а не както е обичайно – веднага под заглавието.

С получаване на писмена покана от ищцата от 24.10.2019 г. за нарушени авторски права с искане за обезщетение от 3 000 лева и преустановяване на използване на процесната статия, ответникът в същия ден я е свалил от съдържанието на сайта. Този факт също не е спорен между страните.

От представените от ответника извадки от сайта *** се установява, че статията има 47 преглеждания, както и че същата е премахната от съдържанието на този сайт. От представената от ищцата справка от интернет архиватор на сайта на ответника glasove.com се установява, че в периода 04.04.2014 г. – 07.07.2014 г. статията има 4 030 прочитания.

Представени са от ответника извадки от сайта ***, в който е публикувана статията от вестник „Монитор”, и от сайта ***, в който е публикувана статия със заглавие и снимка, идентични с процесната публикация в сайта на ответника glasove.com.

Представена е от ответника информация по същата тема, засегната в статията на ищцата, от разпространители на книгата „Обич безумна и свята” и от театрален афиш на Народен театър „Иван Вазов” на театралното представление „Две”, с автор Т. Ш. и режисьор Ю. Д..

Представен е и Договор между ответника (издател) и трето за делото лице (автор) за уреждане на правоотношения относно създаване и публикуване на статии и материали.

Представен е Трудов договор /л.105/, сключен между „Монитор”-ЕООД (работодател) и ищцата Л.Н. Г. (служител), на длъжност „редактор” в отдел „Живот и уикенд” във вестник “Монитор”, с основно месечно трудово възнаграждение в размер на 350 лева. В клаузата на чл.VI, т.1 от договора страните са се споразумели, че Правата върху обекти на интелектуалната собственост, създадени от служителя индивидуално или с други лица по време на срока на договора и във връзка с изпълнение на задълженията му по него, принадлежат на работодателя. Последният осигурява и гарантира правото на авторство на служителя.

От разпита на свидетеля Г. М. – съпруг на ищцата е установено, че съпругата му се занимава с публицистична журналистика и след 2013г. започнала да работи по проект за книга, която е насочена към отношенията между Д. Г., Е. Б. и Б. П.. Част от тази нейна разработка публикувала във вестник “Монитор” под статията “60 години ревност между Д. Г., Е. Б.”, в която синтезирано изложила част от идеите си за своята бъдеща творба. По-късно през 2015 г. ищцата издала и книгата, която се намирала в библиотеките на най-престижните университети в света – Харвард, Оксфорд,

Вашингтон. Във връзка със статията ищцата извършила множество проучвания на материали, интервюта със съвременници на тези личности, издирвала и разговаряла с техни наследници.

Според свидетеля М., след като разбрала за публикуване на статията ѝ в „***“, съпругата му изпаднала в депресия, тъй като приела, че е ограбен трудът ѝ. Имала нервност, раздразнение, безсъние, световъртеж.

Свидетелката Т. Ш. споделя, че в статията на ищцата не е споменато името на свидетелката като автор на пиесата „Две” в Народния театър. Твърди, че е чела статията, тъй като чете всичко за героите от пиесата си - Д. Г. и Е. Б.. Свидетелката споделя, че във връзка с нейни текстове, сходни с тези на ищцата, са нужни поне три месеца проучвания и над 20 страници, за което обичайното възнаграждение е 100 лева в „Гласове” и 200 лева в „Еуропео”.

Основната теза на ответника, поддържана в първоинстанционното производство и във въззивната жалба е, че не оспорва авторските права на ищцата, че е препечатал статията дословно така, както е била публикувана в друг сайт - *** и причината за непосочване на автора е технически и не е сторено злонамерено, с цел да zlepостави авторката и да въведе в заблуждение публиката на авторката. Освен това поддържа, че за ищцата липсва активна материалноправна легитимация за предявяването на иска за заплащане на обезщетение за имуществени и неимуществени вреди от нарушаването на авторските ѝ права, във връзка с уговореното от страните в клаузата на чл.VI, т.1 от Трудовия ѝ договор с „Монитор“-ЕООД, в която страните са уговорили, че правата върху обекти на интелектуалната собственост, създадени от служителя индивидуално или с други лица по време на срока на договора и във връзка с изпълнение на задълженията му по него, принадлежат на работодателя. Затова твърди, че нейният работодател притежава /е ползвател/ на авторските права с изключение на тези, касаещи авторството /да иска признаване на нейното авторство върху произведението, както и да иска името ѝ да бъде обозначено по съответния начин при всяко използване на произведението/. Но ищцата не била направила искане нейното авторство да бъде признато нито към момента на публикуване, нито в по-късен момент, а от своя страна ответникът не оспорва авторството ѝ, нито е посочил друго лице за автор. Затова ищцата имала право на иск срещу ответника единствено за нарушение на останалото в нейния патримониум право по чл.15,ал.1,т.2 от ЗАПСП. Останалите неимуществени права били преминали в патримониума на работодателя ѝ, който единствено имал право да ги упражнява. Твърди, че след като ищцата е предоставила на работодателя си правата за използване върху процесната статия, то тя остава без материалноправна легитимация по иска за нарушени имуществени авторски права, тъй като не ги притежава.

Видно от отговора на исковата молба и писмената защита пред първата инстанция, ищцата е навела тези доводи и пред първоинстанционния

съд, който е изложил убедителни съображения в тази насока, които настоящата инстанция изцяло споделя и към които на основание чл.272 ГПК препраща.

При така установените факти правилно първоинстанционният съд е направил решаващ извод за основателност и доказаност на исковите претенции.

За да бъде уважен предявения иск с правно основание чл.95, ал.1 вр. с чл.95а от ЗАПСП, следва да са налице следните кумулативни предпоставки:

- да съществува обект на авторско право, подлежащ на закрила по смисъла на чл.3 от ЗАПСП;
- ищецът да е носител на авторското право - обект на закрила;
- да е налице нарушение на авторското право на ищеца, извършено от страна на ответника;
- причинени на ищеца в резултат на нарушението вреди;
- пряка причинна връзка между вредите и нарушението на авторските права.

Съгласно чл.3, ал.1, т.1 от ЗАПСП, обект на авторското право са литературни произведения, включително произведения на научната и техническата литература, на публицистиката и компютърни програми. *Всяко словесно произведение, независимо от неговата форма, е литературно по смисъла на закона.* Съгласно определението в Речник на думите в българския език с интернет адрес: [***](#), **статията** е сравнително кратко научно или публицистично съчинение по определен проблем, отпечатано във вестник, списание и др. *Следователно същата е годен обект на закрила по ЗАПСП.*

Съгласно нормата на чл.5, изр.1 от ЗАПСП, **автор е физическото лице, в резултат на чиято творческа дейност е създадено произведение.**

Съгласно чл.10 от ЗАПСП, авторското право върху периодични издания и енциклопедии принадлежи на физическото или юридическото лице, което осигурява създаването и издаването на произведението. Авторското право върху включените в такова произведение отделни части, които имат характер на произведение на литературата, изкуството и науката, принадлежи на техните автори.

Между страните не е спорно, че ищцата е автор на статията със заглавие “60 години ревност между Д. Г. и Б. ”, публикувана във вестник „Монитор” и че тази статия е обект на закрила по ЗАПСП.

Не е спорно също, че ответникът притежава интернет сайт - [***](#), в който 25.01.2014 г. е публикувана *статията на ищцата* под заглавието „Б. П. разделя и обединява Б. и Д. Г. цели 60 години”. От съпоставянето на двете статии е видно, че статията в сайта на ответника е с почти идентично съдържание с тази на ищцата, като няколкото промени в текста са незначителни.

Видно е, че са налице първите три предпоставки от фактическия състав на предявения иск.

Разпоредбата на чл.18, ал.1 от ЗАПСП урежда изключителното право на автора да **ползва създаденото от него произведение и да разрешава използването му от други лица**. Ал.2 на същата разпоредба посочва действията, които се считат за използване на произведението, включително въпроизвеждането на произведението (т.1) и предлагането по безжичен път или по кабел за достъп на неограничен брой лица до произведението или до част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях (т.10).

Възражението на ответника, че непосочването на автора на статията било по техническа причина, тъй като заглавието, текстовото съдържание и снимковия материал са копирани и препубликувани от текста, който вече е бил разгласен от друга електронна медия – ***, е неоснователно, тъй като за нарушението на авторските права е без правно значение от какъв източник е получена публикуваната статия – дали от вестник „Монитор” или от електронна медия ***.

Неоснователно и недоказано е възражението на жалбоподателя-ответник, че ищцата е отчуждила авторските си права върху създаденото от нея произведение на своя работодател „Телеграф Медиа”-ЕООД по силата на трудов договор, като последното е станало носител на същите, включително на правото на използване и на възнаграждение по чл.18 и чл.19 от ЗАПСП.

От представения Трудов договор от 14.03.2008 г. /л.105/ се установява, че ищцата Л. Г. е в трудово правоотношение с „Монитор”-ЕООД и е назначена на длъжността „редактор”. Редакторската длъжност включва редактиране и коригиране на различни текстове, статии, за да се подобри стила и структурата на текста. Следователно, заеманата длъжност не е на автор на статии и не може да обоснове извода, че авторските права на ищцата по отношение на процесната статия са прехвърлени на нейния работодател.

Разпоредбата на чл.41 от ЗАПСП установява законната презумпция, че авторското право върху произведение, създадено в **рамките на трудово** или служебно правоотношение, принадлежи на автора, *освен ако в този закон не е предвидено друго*. Това друго е предвидено единствено и само за компютърните програми по чл.14 от ЗАПСП, докато настоящият случай не е такъв. Формулировката в трудовия договор на ищцата, че „правата върху произведения, създадени в рамките на трудовия договор принадлежат на работодателя, като той гарантира авторството на служителя“, означава, че в тази клауза се визира правото на ползване от работодателя по чл.41, ал.2 от ЗАПСП, като авторските права на служителя не се отричат (защото такъв е смисълът на чл.41, ал.1 от ЗАПСП).

Правата, които работодателят ползва, са само имуществени. Не може да се говори за прехвърлени права - *работодателят е само ползвател*,

той не е автор. Авторът може самостоятелно да отстоява своите права в съда и да лицензира тези права към трети лица.

Нормата на чл.41, ал.2 от ЗАПСП закрепя правилото, че работодателят или органът по назначаването има изключително право без разрешение на автора и без заплащане на възнаграждение, доколкото в трудовия договор или в акта за назначаване не е уговорено друго, да използва така създаденото произведение за свои цели.

С разпоредбата на чл.6 ЗАПСП се провъзгласява законовата презумпция, че до доказване на противното за автор на произведението се смята лицето, чието име или друг идентифициращ знак са посочени по обичайния за това начин върху оригинала на произведението, копия или екземпляри от него и/или техните опаковки. В случая, видно от приложената снимка на статията, името на ищцата Л. Г. е изписано точно под заглавието на статията. От снимката също така се установява и датата на обективиране на статията - 25.01.2014г.

Със създаването на произведение, което е обект на закрила по ЗАПСП *за автора му възникват имуществени и неимуществени права.* Съгласно чл. 15, ал.1, т.2, 4 и 5 от ЗАПСП, ищцата Г. има право да иска при всяко използване на произведението ѝ да се признава авторството ѝ върху произведението, да се посочи името □ и да се запази целостта на създаденото от нея произведение.

Що се отнася до имуществените права на автора, съгласно чл.18, ал.1 от ЗАПСП, **Л.Г. има изключителното право да използва създаденото от нея произведение и да разрешава използването му от други лица.** Под „използване“ съгласно чл.18, ал.2 от ЗАПСП се разбира всякакъв вид възпроизвеждане, разпространение сред неограничен брой лица на оригинала или екземпляри от него, преработка, публично показване, публично представяне и т.н. В случай, че е налице използване по смисъла на чл.18, ал.2, то на ищцата като автор се дължи възнаграждение за всеки вид използване и за всяко поредно използване съгласно чл.19 от ЗАПСП.

В случая ответното дружество, което носи доказателствената тежест за това, не е установил да има съгласието на ищцата за използване на създадената от нея статия, респ., че е уредил с нея съответните авторски права. *Затова несъмнено е нарушило авторските □ права върху статията. Поради това, както е приел и първоинстанционният съд, същият дължи обезщетение за вредите от това нарушение.*

По отношение на претендираното обезщетение приложение намират разпоредбите на чл.95 и чл. 95а от ЗАПСП. Според чл.95,ал.1, този, който наруши авторско право, сродно на него право или друго право по този закон, дължи обезщетение на носителя на правото. Съдържанието на самото обезщетение е определено в чл.95, ал.2 и *включва всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от нарушението.*

Доказването на имуществените вреди се осъществява, като се

установи какви са реално претърпените загуби от ищеца и какви ползи същият е пропуснал в резултат на нарушението. Доказването на неимуществени вреди се осъществява чрез свидетелски показания и експертизи, като размерът им се определя от съда по справедливост.

В Решение - 139/28.01.2016 г. по т.д. № 1711/2014 г. на ВКС, II т.о. е прието, че нарушението на авторското право и сродните му права представлява проявление на непозволеното увреждане, а отговорността на нарушителя по чл. 94, ал.1 от ЗАПСП (понастоящем чл.95, ал.1) има характер на деликтна отговорност и в този смисъл общият принцип на чл.45 ЗЗД намира приложение в областта на авторското право и сродните му права. С въвеждането на новата разпоредба на чл.95б от ЗАПСП (ДВ, бр. 99/2005 г.), настоящ текст на чл.95г от закона, е регламентирана възможността гражданската отговорност за нарушаването на авторските или сродните им права да се търси от юридически лица или еднолични търговци, ако нарушението е извършено виновно от физическите лица, които ги представляват, съответно от техни служители или от лица, наети от тях, като вината се предполага до доказване на противното.

Съгласно чл.95а, ал.1, т.1 от ЗАПСП, когато искът е установен по основание, но няма достатъчно данни за неговия размер, ищецът може да иска като обезщетение: от 500 до 100 000 лева, като конкретният размер се определя по преценката на съда при условията на чл.95, ал.3 и ал.4 от същия закон. Съгласно ал.3, при определяне размера на обезщетението съдът взема предвид и всички обстоятелства, свързани с нарушението, пропуснатите ползи и неимуществените вреди, както и приходите, реализирани от нарушителя в резултат на нарушението. Съгласно ал.4, съдът определя справедливо обезщетение, което трябва да въздейства възпиращо и предупредително и на нарушителя и на останалите членове на обществото.

За да прецени размера на обезщетението по чл.95 за действително претърпените вреди, съдът е взел предвид характера на нарушението на ЗАПСП, степента на увреждане на съответния интелектуален продукт, степента на вината, последиците от това нарушение и други обстоятелства. Взел е предвид също така, че обезщетението следва да обезщети автора с оглед степента на нарушението и вредите, а от друга страна следва да въздейства възпиращо и предупредително на нарушителя и на останалите членове на обществото, т.е. превантивна функция.

Съобразявайки тези обстоятелства, правилно и законосъобразно съдът е приел, че обезщетението за вреди от незаплатено авторско възнаграждение за използваната неправомерно от ответника статия следва да бъде определено на 500 лева, като се отхвърли за горницата над 500 лева до претендирания размер от 1 500.

Ищцата е претендирала обезщетение в размер на 3 500 лева за неимуществени вреди за нарушаване на авторските ѝ права. Вземайки предвид показанията на св.М. /съпруг на ищцата/, който има непосредствени

впечатления за емоционалното и психическото □ състояние след като е установила нарушението на авторските □ права -депресия, нервност, раздразнение, безсъние, световъртеж, вземайки предвид безспорното обстоятелство, че нарушението е преустановено от ответника с премахването на процесната статия от неговия сайт, правилно съдът е приел, че за неимуществените вреди от нарушението на ищцата следва да бъде присъдено обезщетение в размер на 500 лева, а за горницата до претендирания размер от 3 500 лева претенцията следва да бъде отхвърлена като недоказана и неоснователна. Въззивният съд напълно споделя изложените в тази насока съображения.

При съвпадане изводите на двете съдебни инстанции, обжалваното решение следва да бъде потвърдено като законосъобразно и правилно. Въззивната жалба е неоснователна и следва да се остави без уважение.

По разноските:

При този изход на делото и на основание чл.78,ал.1 ГПК, на ищцата /въззиваема в настоящото производство/ следва да бъдат присъдени разноски за тази инстанция. Процесуалният □ представител е представил списък на разноските по чл.80 ГПК, с приложени към него доказателства за плащането им, в който се претендира заплащане на адвокатско възнаграждение в размер на 1 300 лева.

Пълномощникът на жалбоподателя адв.А. е направила възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Според разпоредбата на чл.7,ал.2,т.1 от Наредба №1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, за иск с цена до 1000 лева, минималният размер на възнаграждението е 300 лева. В случая пълномощникът на ищцата е изготвил и подал отговор на въззивната жалба, присъствал е в откритото съдебно заседание. Делото не е с голяма фактическа и правна сложност, но при тези обстоятелства съдът намира, че възнаграждението не следва да бъде определено в минимален размер, а в размер на 600 лева. До този размер същото следва да бъде в тежест на жалбоподателя.

Така мотивиран и на основание чл.272 от ГПК, Софийският Апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №260426 от 15.03.2021 г. на СГС, ТО,VI-8 състав, постановено по т.д.№ 2530/2019 г. **в осъдителната му част, с която е уважен** предявения от Л.Н. Г. - М. против „Гласове.Ком“-ЕООД **иск по чл.95,ал.1,във вр. с чл.95а от ЗАПСП**, като ответното дружество е осъдено да заплати на ищцата сумата от общо 1 000 лева, представляваща

обезщетение за имуществени и неимуществени вреди.

В останалата отхвърлителна част решението не е обжалвано и е влязло в законна сила.

ОСЪЖДА „ГЛАСОВЕ.КОМ“-ЕООД, ЕИК-201513755 да заплати на основание чл.78,ал.1 ГПК на Л. Н. Г., ЕГН-*** сумата 600 лева адвокатско възнаграждение за процесуално представителство във въззивната инстанция.**

РЕШЕНИЕТО подлежи на касационно обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____